

Om transporter inom kyrkogårdarna

Kyrkogårdsföreståndare, trädgårdsarkitekt G. V. Walberg

På varje kyrkogård, större eller mindre, får man alltid räkna med att transporter måste ske i större eller mindre omfattning. Ofta nog äro dessa av komplicerad beskaffenhet beroende på det skiftande material, som skall forslas och även av att vägarnas framkomstmöjligheter ställer speciella fordringar på transportmedlen. De vanligast förekommande transporterna utgöres av skräp och fyllnadsmaterial från gravarna, allt — jord, gödsel, grus, plattor, växter m. m. — som skall användas vid anläggning och plantering samt andra arbeten på kyrkogården. Dessutom måste man i viss utsträckning räkna med framkörning av gravvårdar och material för dessas uppsättning.

Vid dessa transporter kan användes manuell betjäning, hästar, motordrivna vagnar eller traktorer med tillhörande släpvagnar.

På mindre kyrkogårdar kan man i regel nöja sig med manuellt framförda transportdon för körslor inom kyrkogårdens område. Härtill bör då endast användas lätta och ändamålsenliga kärror och vagnar. Den av gammalt brukade enhjuliga skottkärran är fortfarande förträfflig för många olika ändamål. Endast sådana böra dock användas som äro försedda med kullagrade och gummidäcksförsedda hjul samt ha lastkorg av plåt. Denna senare kan givetvis variera med hänsyn till det material, som skall transporteras. Lätta vagnar med stålörstativ för uppbärande av lastflaket samt försedda med kullagrade hjul och gummidäck böra ej saknas på någon kyrkogård. Sådana vagnar kunna numera erhållas olika utföranden, lämpade för varierande transporter.

Om transporterna skola utföras med

Fig. 13.
Vogn til lette transporter.
Kan spændes efter en cykle.

Fig. 14.
Transportvogn til lettere forspand.

Fig. 15.
Transportvogn med sideffælle.

Fig. 16.
God model til let trillebør.

Fig. 17.
Traktoren »Belos« forsynet med sneplov.

Alle fotos:
G. V. Walberg.
Östra kgd., Malmö.

hästfordon måste även härvid beaktas, att dessa äro av ändamålsenligt utförande, varför man i första hand bör se till, att alla vagnar och kärror äro försedda med gummihjul (bildäck) samt vidare att de i viss omfattning äro tippbara.

Numera måste man nog anse hästfordon som föråldrade och utbyta dessa mot motorfordon av ett eller annat slag. Åtminstone på den större kyrkogården bör det genomföras en viss rationalisering, som rätt planlagd kan medföra stora fördelar både ekonomisk och praktiskt. Vid en sådan omläggning bör i första hand utrönas vilken typ av fordon som bäst lämpar sig i varje särskilt fall. Första frågan blir då huruvida det, skall anskaffas lastbilar, vilket innebär att den dragande och lastande enheten äro sammanförda i ett fordon, eller man skall skilja på dessa enheter och anskaffa Jeep eller traktor jämte mindre transportvagnar till dessa. I samband med framläggande av förslag till rationalisering av transporterna vid Kyrkogårdsförvaltningen i Malmö gjordes en grundig utredning av kostnaderna för: dels lastbil, dels Jeep + transportvagnar, dels traktor + transportvagnar. Av dessa kalkyler framgick följande.

lastbil + förare.....	7.86 kr./tim:
Jeep + transportavagn	
+ förare.....	7.60 - -
traktor + 6 transportvagnar	
+ förare.....	6.15 - -

Som synes blir traktorn billigast i driftskostnad. Detta beror främst på att skatt och försäkring är lägre än för något av de andra jämförda fordonen. Härtill kommer att traktorn är betydligt mångsidigare till sin användning.

I januari 1949 inköptes en traktor av Fergusons fabrikat, vilken i flera avseenden visade sig vara bäst lämpad för det avsedda ändamålet. Den är snabb och stark i förhållande till sin storlek samt synnerligen lättmanövrerad. Den drives med

bensin och är tack vare detta mycket tystgående samt är försedd med hydrualisk lyft, allt egenskaper, som måste beaktas vid körning inom en kyrkogård. Förutom traktor inköptes sex transportvagnar, som specialbyggts för ändamålet (fabrikat Rapid) enligt följande beskrivning:

Dimensioner:

fri flaklängd.....	2.600 m/m
fri flakbredd	1.300 m/m
sido- och gavelhäckhöjd (från flak)	300 m/m
flakhöjd från mark.....	570. m/m

Hjulutrustning:

4 st. 450 × 125 m/m (18 × 5")	
6 lagers luftgummihjul, kullagrade,	
hjulbredd	900 m/m
hjulavstånd	1.450 m/m

Utförande:

Ramverket är en helsvetsad stålkonstruktion, sido- och gavelhäckar av impregnerat trä, främre gaveln fast, övriga häckar avtagbara, flak av 1 1/4" impregnerat trä försedd med 2 m/m skyddsplåt (glansplåt); styrinrättning av biltyp (parallellstyrning); dragstång för såväl hand- som traktordrift, bromsinrättning av fullt effektiv typ och lämpligt utförande.

Vagnarna lasta 2.000 kg och äro i huvudsak avsedda för transporter inom Östra kyrkogården. 3—4 kunna samtidigt vara kopplade efter traktorn.

Fördelarna med denna transportutrustning äro bl. a. följande: *Traktorn* kan användas för transporter, för plöjning och jordbearbetning, för snöplogning och vid förekommande behov som stationär motor. De små och lättmanövrerade *vagnarna* kunna användas för alla slag av transporter såsom skräp, jord och gödsel jämte allt slags annat material. Traktorn kör fram vagnarna till platsen där ma-

terialeet skall lastas, avlämnar dem därstädes och utför under tiden, som lastningen utföres, annat arbete. Hämtar därefter de lastade vagnarna och avlämnar dem på anvisade platser för avlastning. Härigenom vinnes att traktorn aldrig behöver ha någon väntetid för lastning och lossning utan ständigt kan vara i arbete. Genom effektivt udnyttjande av traktorn kan man, jämfört med andra transportmedel, uppnå avsevärda besparingar. Dessutom ernås en god transport-service. Våra erfarenheter hava varit så goda, att vi under innevarande år skola anskaffa utterligare tre vagnar samt dessutom en större tippbar lastvagn avsedd för transporter utom kyrkogården.

Förutom Ferguson-traktorn har under de senaste åren inköpts en mindre tvåhjulig traktor av märket Belos. Denna är en synnarligen användbar och mångsidig liten dragare. Den användas här till följande arbeten: plöjning, hackning och luckring i plantskolan, genom tillkoppling av slättermaskins- eller gräsklippningsaggregat kan den användas ute på kyrkogården, och utför en man med denna maskin samma arbete som tidigare 3—4 liehuggare. Under vintern kan den förses med snöplog eller roterande borste och användas då för att hålla vägarna rena. Innevaranda år skall inköpas en mindre enhjulig motorhacka för rensning och luckring i plantskolan bland växter med små radavstånd. Den maskinella utrustningen består dessutom av en motorspruta på gummihjul. Denna kan dragas och betjänas av två man. En effektiv spruta är alldeles nödvändig för att på ett tillfredsställande sätt kunna bekämpa alla de växtsjukdomar och skadedjur, som dessvärre även uppträda inom kyrkogårdarna. Gräsklippningen av finare gräsmattor utföres med en liten och ändamålsenlig motorgräsklippare av märket Clio. Den lämpar sig synnerligen bra på kyrkogården med dess i allmänhet små gräs-

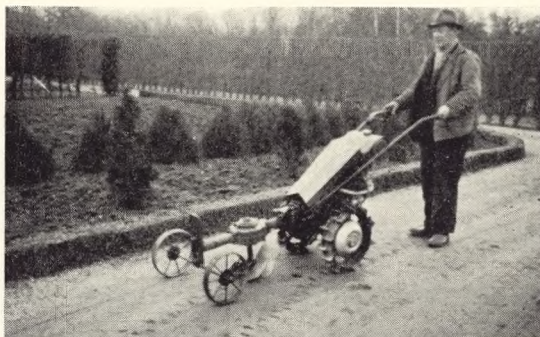

Fig. 18.
Traktoren »Belos» försynet med roterande plov.

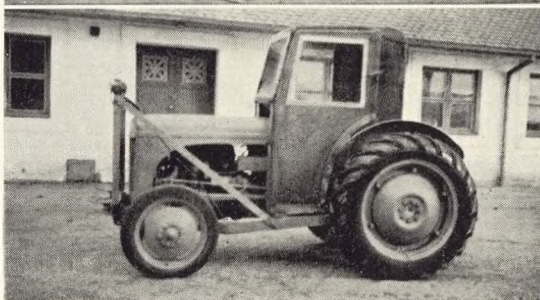

Fig. 19.
Traktor »Ferguson».

Fig. 18—19:
Fotos: G. V. W.

mattor på och mellan gravplatserna. För närvarande äro fem sådana motorgräsklippare i bruk på våra olika kyrkogårdar.

Det ovan anförda åsyftar att påvisa fördelarna av att ha rationella och effektiva transportmedel på kyrkogårdarna. Där förhållandena så motivera bör motorisering av transporterna genomföres. Den mänskliga arbetskraften skal sparas för andra uppgifter, vilka rikligt förekomma inom modern kyrkogårdsvård.

Fig. 20.
Der plöjes med »Ferguson»-traktoren.